

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Муассислар: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МАТБУОТ ҚҰМИТАСИ

Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин учқуни» номи билан чиқа бошлаган

№ 21 (65848)
1995 йил, 13 июнь, сешанба

Сотувда
эркин нархда

Азиз болалар! Мактаблардаги имтиҳонлар тугаб, гузал ёз фасли бошланди. Қорли чуққилари куёш нурида ялтираб турган осмонупар тоғлар, новватранг қоялар остидан йул олувчи зилол чашма-булоқлар, меваси кўплигидан дарахт шохлари келиндай эгилиб салом бераётган соя-салқин боғроғлар, оромгоҳлар теграсини айланиб утувчи ирмоқлар бугун сизни уз бағрига чорламоқда. Бу ажиб масканларда дам олишингиз учун ота-оналарингиз — қурувчилар, боғбонлар, соҳибкорлар, анча меҳнат қилишди.

Биргина Тошкент вилоятининг узида бу йил 22 та болалар соғломлаштириш оромгоҳи очилади, уларнинг 15 таси 10.290 уринга мулжалланган санаторий тоифасида булади, қолганларида 5060 уқувчи ҳордиқ чиқаради. Бу оромгоҳлар қаерда жойлашгани, албатта сизни қизиқтирса керак.

Давлат муассасалари ходимларининг болалари Бўстонликнинг Хумсон қўрғонидаги «Умид», қурувчиларнинг фарзандлари Қорамозор қишлоғидаги «Бурама тоғлар», қишлоқ хўжалиги меҳнатқашларининг угил-қизлари Хумсондаги «Гунча», «Трансформатор» ҳиссадорлик жамияти аъзоларининг дилбандлари «Электрчи», шунингдек агросаноат мажмуаси ходимларининг ширинтойлари Охангарон туманидаги «Мовий тепалик» оромгоҳида дам оладилар.

Шу билан бирга «Бойчечак», «Лола», «Дустлик», «Ёшлик», «Олмазор», сингари соғломлаштириш масканлари ҳам уз муҳлисларини кутиб олишга ҳозирлик кўрмоқдалар.

Болалар ва ўсмирларнинг ёзги дам олишини ташкил қилиш борасида бир қанча тадбирларни амалга оширишга тўғри келди. Оромгоҳларни сут-гушт маҳсулотлари, сабзавот ва мевачева билан бутун ёзги мавсум давомида тўла таъминлаш учун хўжалик ташкилотлари билан шартномалар тузилди. Чойнак-пиёла, идиш-товоқ старли булишига ҳаракат қилинди. Тугарак машгулотлари учун зарур нарсалар тайёрлаб қўйилди.

Соғломлаштириш масканларига тажрибали болалар шифокорлари жалб этилди, дори-дармонлар, тиббиётга керак буладиган асбоб-анжомлар ҳозирланди.

Вилоят халқ таълими булими кичкинтойлар билан ишлашни жон-дилидан яхши кўрдиган, меҳрибон, ёзги оромгоҳларда меҳнат қилиб тажриба орттирган тарбиячи-педагог-

ларни, спорт йуриқчиларини, маданий — маърифий ишлар ташкилотчиларини соғломлаштириш масканларида ишлаш учун жунатди.

Бир суз билан айтганда, азиз болалар, сизнинг мароқли ва мазмунли, соғлом ва кўнглили дам олишингиз учун ҳамма имкониятлар ишга солинди. Мустақил Ўзбекистон — келажак буюк давлат. Унинг муносиб фуқаролари соғлом авлод булиши керак. Худди шунинг учун ҳам юртбошимиз, республика ҳукумати соғлом авлод тарбияси ҳақида ҳаммиша ғамхурлик қилиб келмоқдалар. Шу ғамхурликка лойиқ фарзандлар булишингизни чин юракдан иштайман.

**БИР
ҲАФТА
АНГИЛИКЛАРИ**

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг Латвия ва Литва Республикаларига қилган сафари ниҳоясига етди. Бу таширф Болтиқ денгизи буйидаги ушбу давлатлар билан Ўзбекистон уртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришга хизмат қилади.

***

Мамлакатимиз Олий Мажлиси «Ўзбекистон Республикасининг ҳарбий докторинаеи лойиҳаси тўғрисида» қарор қабул қилди. У матбуотда эълон қилинди.

***

Шунингдек Олий Мажлис Ўзбекистон Республикасининг «Лотин ёзувида асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш тўғрисида»ги қонунга узгартишлар киритиш ҳақида ҳам қарор қабул қилди.

***

Севимли ёзувчимиз Саид Аҳмад Хусанхўжаев кўп йиллик ҳалол меҳнати, ўзбек адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари, республикада яшайётган барча миллат ва элатларнинг вакиллари уртасида дустлик, узаро ҳамжиҳатлик ва тоғувликни мустаҳкамлаш ишига қўшган ҳиссаси ҳамда ижтимоий ҳаётда фаол иштирок этаётгани учун Ўзбекистон Республикасининг «Дустлик» ордени билан мукофотланди.

***

Бухоронинг Қоровулбозоридан уттиз километр нарида Камалак нефть қони топилди. Ҳозир бу ерда геофизик ишлар жадал амалга оширилмоқда.

ЁЗ

ЧОРЛАМОҚДА

Ўзбекистон қасаба уюшмалари Тошкент вилоят кенгашининг раиси Муҳайё ТўЛАГАНОВА ҳикоя қилади:

Ўтган кун топилмас, келар кун сотилмас

КАДРЛИ БОЛАЛАР!

Мана, ҳам қувончли, ҳам ташвишли дақиқаларни ўз ичига олган ўқиш даври ордда қолди. Ачинарлиси шундаки, ўтиб кетган у дақиқалар энди сира қайтмайди. Олдинда эса яна бир кун ҳам қайтмас бўлиб қоладиган таътил дамлари. Ишонамизки, сиз бу кунларнинг унутилмас бўлиб қолишига ҳаракат қиласиз. Ва бу ҳақда «Тонг юлдузи»га ҳам ёзиб юборасиз. Бугун эса ёзги таътилнинг дастлабки кунларида келган хатларни диққатингизга ҳавола этамиз.

ВАТАН МЕҲРИ

Математикани чуқур ўрганишга ихтисослашган 5-«Б» синфини тугатдим. Ҳаммада бўлганидек менинг ҳам яхши курган одатим бор. Яъни, Ватан ҳақидаги шеърлар, ҳикоя ва эртаклар, ривоятларни йиғиб, ёзиб олам. Ёзги таътил давомида ҳам шундай иш билан шуғулланмоқчиман. Шулардан бири-ни сизга юбордим. Тенгдошларим ҳам ўқиб баҳо беришинчи?

Бир йигит ўз гуноҳларини ювиш ниятида ибодатга берилибди. Кунларнинг бирида зиёратни кўнгли тусаб, сафарга отланибди. «Мусофир бўлмагунча мусулмон бўлмас», деган гапни эслаб қолган экан-да. У жуда кўп юртларга борибди, барини кўриб, зиёрат қилган, яна Ватанига қайтиш ниятида йўлга тушибди. Лекин йўлда бир гўзал мақола уни маҳлиё қилибди. «Кел, шу ерда қолай, умримнинг қолганини ибодатда, роҳат-фароғатда утказай», дебди ва уша ерда қолибди.

Кунларнинг бирида унинг ҳузурига ҳам-юрти ташриф буюрибди. У узоқ сафарга йўл олганини айтиб, қайтиб келгунча сақлаб туриш учун бир омонат топширибди. Орадан бир неча йил ўтиб, ҳалиги киши омонатини олиб кетиш учун дўсти уйига келибди. Қарасаки, уша жойда бошқа одам утирган эмиш. «Дустингиз оламдан ўтди» дебди у киши.

«Энди омонатимни қайтиб ололмас эканман-да» ноумид булибди меҳмон. «Баланд тоққа чиқиб худога ёлбориб кулинг, балки бирор мўъжиза рўй берар», маслаҳат берибди мезбон. Меҳмон шундай қилибди. «Фалон тоғда, фалон горга борсанг, у ерда

омонатингни топасан», деган нидо келибди.

Ҳалиги одам айтилган ерга борибди. Қараса, бир аланга кўринибди. Унинг ортида дўсти дўзахда ёнаётган экан.

— Ие, дўстим, бутун умрингни ибодатда утказган эдинг, нега бундай бўлди? — деб сўрабди.

— Менинг қилган ибодатим бошқа гуноҳларимни ювса ҳам, ўз Ватанимни бир умр тарк этганим гуноҳини юва олмайди, — дебди дўсти. — Сенинг омонатингни эса ҳовлидаги жийда остига кўмиб қўйганман, бемалол олишинг мумкин.

Бу албатта ривоят, лекин, ҳар бир ривоят ортида ҳам маълум бир ҳақиқат борлиги барчага аён. Мен бу гапдан шундай хулоса чиқардимки, Ватанни тарк этиш ёки унинг қадрига етмаслик ниҳоятда оғир гуноҳ экан.

Қодиржон ЮНУСОВ,
Тошкентдаги 274-мактаб
ўқувчиси.

ҚИШЛОҒИМ, ГУЛ ҚИШЛОҒИМ

Дунёда ўз туғилган тупроғини, қишлоғини, шаҳрини жондан ортиқ қурмайдиган ҳеч бир инсон йўқ. Мен севган ана шундай жой «Чандир» деб аталади. У катта ва обод. Турли-туман савдо ва маиший дўконлар, новвойхоналар, чойхоналар, масжидлар, томошахонаю, спорт уйингоҳи бор. Ҳар доим кўнага чиққанимда масжид ва чойхоналарга ошиқайтган боболар, яна қаёқларгадир шошаётган аёллар, қизлар, ўз тенгдошларимни кузатаман. Ҳар доим бир нарсасига эътибор бераманки, улар шод-хуррам. Чунки ҳаммалари тинч-осойишта меҳнат билан шуғулланиб, тотув яшамокдалар. Ипак курти боқадилар, пахта терадилар, қўй-молларига, чорбоғларига қарайди-

лар, тўйлар қилишни уйлайдилар.

Ҳа, бир нарсаси ёдимдан кўтарилай дебди. «Чандир»имизда бундан икки йил аввал иккитаянги мактаб қурилди. Мен 67-урта мактабда ўқийман. Илм даргоҳимиз ўқувчилари туманда ўтказиладиган барча тадбирларда фаол қатнашадилар. Баҳордаги кўчат ўтқиш ойлари мусобақасида иккинчи ўринни олдилар. Фанлар бўйича ўтказиладиган олимпиадаларда ҳам пешқадамдилар. Спортда-ку мактабдошларимнинг олдига тушадигани йўқ. Ана шунақа гаплар.

Гавҳар РАҲИМОВА,
Самарқанд вилояти, Пастдарғом тумани.

«СИЗГА ГАПИМ БОР»

— Сизга гапим бор эди, — деди бир кун кутубхоначи Холида опага ўқувчилардан бири.

— Хуш, қандай гап экан, қизим? — жилмайди Холида опа.

Анчагина китоб ўқишни мулжаллаб қўйгандим. Таътилда сизни қаердан топаман?

— Вой, китобхон қизимдан ургулай, — қувониб кетди кутубхоначи. — Сен ўқийман дейсан-у, мен йўқ дейманми? Ёзги таътилда сенга ухшаган қиз-ўғилларим учун ўз режаларим бор. Ҳозир эса ўқиб туришинг учун хоҳлаган китобларингни бериб юбораман.

Ана шунақа, бизнинг мактаб зиё тарқатувчиси Холида опа Жабборова бағри кенг, ширинсўз, билимдон устозлардан. Шунинг учун ҳам ўқиш давримни, таътилми уларнинг ёнидан китобхонлар аримайди. У киши кўп китоб ўқиган болаларни рағбатлантиришга, улар қизиққан китобларни олиб келишга ҳаракат қиладилар. Кутубхоначи бошчилигида мушоиралар, таниқли ёзувчи ва шоирлар ҳаёти ва ижодига бағишланган суҳбатлар ўтказиб турилади.

Қувончлиси, кўп болалар таътилда ҳам китобхонликни давом эттиришмоқда.

Гулбаҳор РУСТАМОВА,
Жиззах вилояти, Жиззах туманидаги
36-мактаб болалар етакчиси.

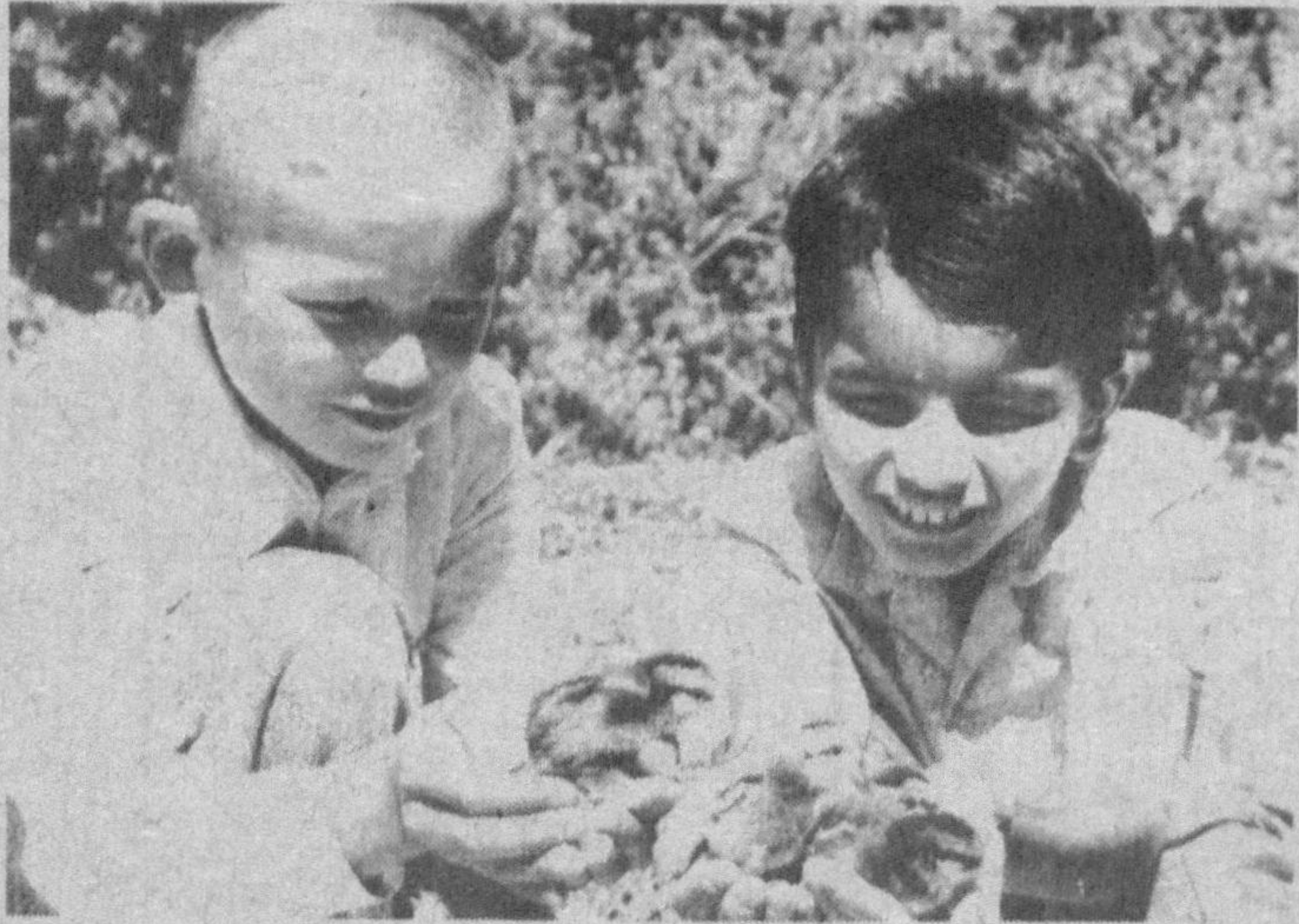
ДЎСТИМ НОҲАҚМИКАН?

Баъзан буш вақтларимда синфдошларим билан булган воқеаларни эслаб гоҳ севинаман, гоҳ ҳаёлга толаман. Бунинг сабабини билмайман. Ижодга меҳр қўйганимданми ёки шунчаки ҳаёлпарастликми?... Хуллас, бир кун шундай булганди.

Танаффус вақтида қизлар билан суҳбатлашиб утирган эдик. Синфдошим бир қизга ҳазиллашиб, нимадир деди. Орада жанжал кутарилди. Қиз угил болани ура кетди. Шу вақт дўстим ҳам уша қизнинг юзига тарсаки туширди. Биз дарҳол уларни ажратиб қўйдик. Икковининг масаласи ўқувчилар қўмитасида қурилди. Тегишли жазоларини олишти. Лекин мен бир нарсасига сира тушунмайман. Наҳотки қиз бола угил болага қўл кутаради? Шу қиз болага хос хатти-ҳаракатми? Ё ҳазил қилган дўстим ноҳақмикан? Сизлар нима дейсиз, тенгдошлар?

Маъсудбек СУЛАЙМОНОВ,
Фарғона вилояти,
Данғара туманидаги 6-
ўрта мактаб ўқувчиси.

ЯХШИ ДАМ...

Суратларда: 1. Ойбек Абдурахмонов, Бахтиёр Умаржоновлар яқиндагина очиб чиққан япон товугини кўздан кечиришяпти. 2. Ўқитувчи Марғуба опа Солиева болалар билан Бозсу бўйлаб саяҳат пайтида. 3. Фариди Жўраева онасининг энг яқин ёрдамчиси.

Р. АЛЬБЕКОВ суратга олган.

Кувноқ таътил кунларида соя — салқин оромгоҳларнинг бағри тулиб, болаларнинг шух — шодон қий-чувлари билан тулиб тушганлиги аниқ. Айримлар таътилни уйларида ўтказиш билан бирга ота — оналарига юмушларда ёрдам беришяпти. Тошкент вилояти Зангиота туманидаги Деҳқонобод маҳалласидаги бир гуруҳ болаларнинг ёзги таътилни қандай ўтказишяптани билан қизиқдик.

— Улуг бобомиз Амир Темур ҳам болалик чоғлариданоқ отларни жуда севган, бир қарашдаёқ зотли отларни ажрата олган эканлар, — деди билагонлик билан отларга сув бераётган Гулом Умаржонов. — Узлари ҳам яхши чавандоз булган эканлар. Буни менга дадам айтиб берганлар.

— Отларни жуда яхши кураимиз, — суҳбатга қўшилди Музаффар Мирзабоев. — Ургоқларим Гулом, Дилмурод, Дониерлар билан отларни меҳр билан парвариш қиламиз. Уларга сув берамиз, ем берамиз, узимиз ҳам миниб айланамиз.

Болалардан бири авваллари отнинг енига боришга қўрқинини, ҳозир эса устига чиқиб бемалол сайр қиладиганини ҳаяжон билан гапириб берди.

— Биз эса, — дея суҳбатга қўшилди Ойбек, — дўстим Бахтиёр билан япон товугини боқамиз. Ҳозир товук — хурозларимиз сони унча булиб қолди. Жудаям уришқоқ, далага олиб чиқсақ бўлди, бир бирлари билан уришиб кетишди. Атрофимизга болалар тўпланишиб мазза қилиб томоша қилишди.

Бозсу дареси яқинида чорва моллари боқаетган бу болакайлар турли уйинлар ҳам уйлаб топишар экан. Мусобақа асосида ким кўп хашак тўплашга уйнашар, голиб

чиққан бола эса от устида далани бир айланиб келар экан...

Салқин анҳор бўйида бир туду қизларга кузимиз тушди. Бири тўқияпти, иккинчиси ниманидир тикаяпти. Билмаганларини бир — бирларидан сўраб ҳам олишяпти.

— Биз Навоий номли мактабда ўқиймиз. У ерда бичиш — тикиш, туқиш тўғараги бор, — дейди қўлидаги ишини тўхтатиб Дилноза Шахобиддинова. — Мен туқишни ана шу тўғарақда урганман, ҳозир эса дугоналаримга ҳам ургатаяман.

Дилноза атрофидаги дугоналарини танишгирди. Дугоналари Зулфия Абишева ҳам туқиш билан бирга уйда ойисининг энг яқин ёрдамчиси экан. «Тонг юлдузи» газетасини доим ўқиб боришини,

узи ҳам унча — мунча шеърлар машқ қилиб туришини қувониб сузлаб берди.

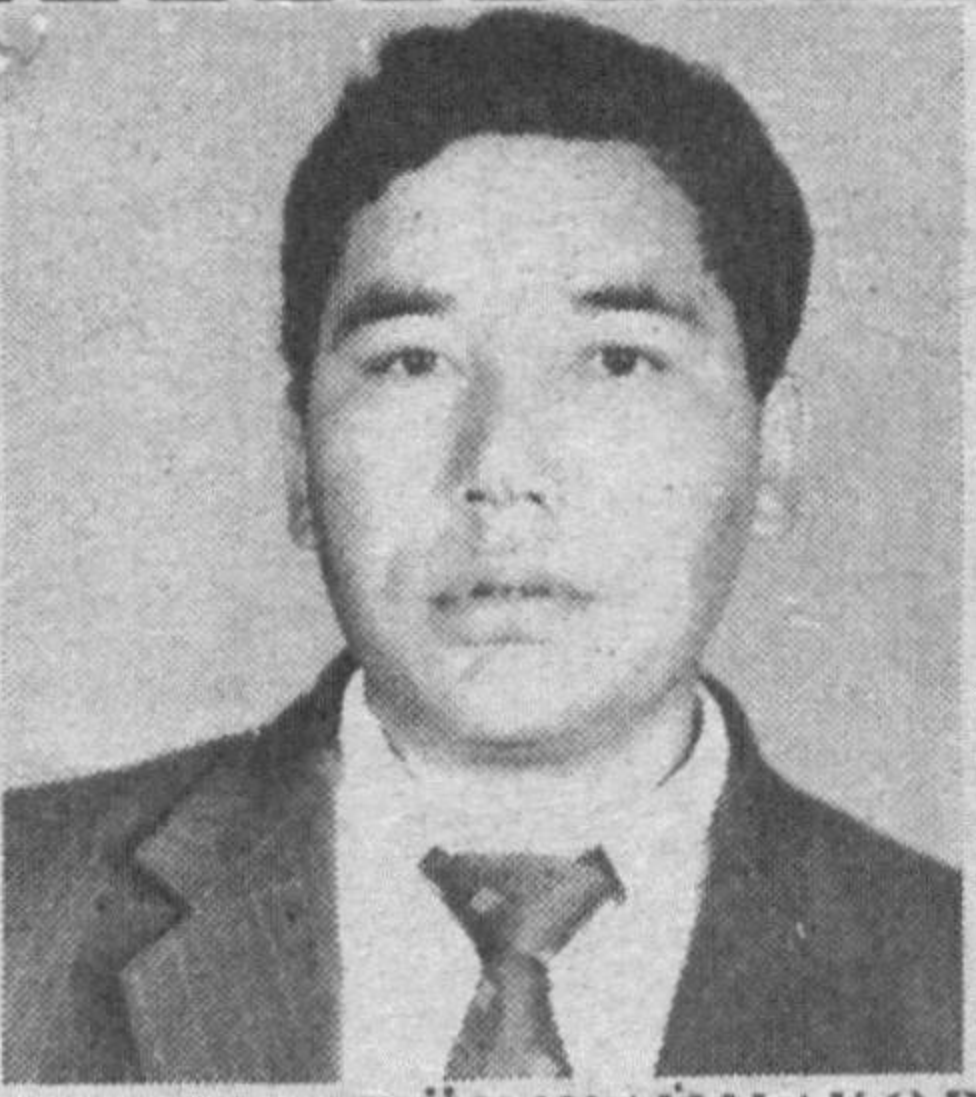
Ниғора Зиёвуддинова эса оилада бош фарзанд булгани учун уйдаги барча юмушлар унинг зиммасида экан. Узи нон ёпар, ширин — ширин овқатлар ҳам пиширар экан. Айни таътил кунларида эса онаси Саида опадан турли ширинликлар, хамир овқатлар пиширишнинг ўқувини олаётган экан.

Ҳа, табиат қўйнида дам олаётган угил — қизларнинг қувонч тула кузларидан бир қарашда ўқиб олиш мумкинки, улар ёзги таътиллари-ни мароқ билан ўтказишмоқда. Яхши дам — меҳнатга ҳамдам, булишига ишонамиз.

Феруза ОДИЛОВА.

МАМАДИЁР ЖАЙНАҚОВ:

Болаларга қайғурмоқ — келажакка қайғурмоқдир

Мамадиёр Жайнақов «Андижон» ширкатлар уюшмаси раиси. У киши ширкатлар уюшмалари раислари орасида энг ёшларидан. Беҳад гайратли, ўзига ва бошқаларга талабчан, серҳаракат, озгина қизиққон ҳам. Бир ишни бошладими, охирига етказмай қўймайди. Бугун Мамадиёр акангиз билан бироз мулоқотда бўлдик.

«МЕҲНАТИМИЗ БЕКОР КЕТМАЙДИ»

— Сухбатимиз болажонларимиз ҳақида бўлса-да, фаолиятингиз, мақсад ва вазифаларингиз ҳақида сўрамасдан илож йўқ?

— Қишлоқда яшаганимиз тўғайли ҳаётим ва фаолиятим қишлоқ ҳўжалиги, пахта билан боғлиқ кечмоқда. Менга узоқ йиллар пахта бригадирлиги бўлиб ишлаган, «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор», «Бегмат» фермерлик ҳўжалиги раҳбари-падари бузуқворим Бегмат Жайнақов устозлик қиладилар. Мен муқаддас келажакимиз бўлган болалар ҳақида қайғурмаган отам ҳақида гапириш умидидаман. Отам туман халқ ноиблигига сайланишдан олдин ўзларининг дастурларини эълон қилдилар. Унда: «Ҳар йили орттирган даромадимдан бир қисмини болаларга, уларнинг фаровонлигига сарфлайман» деган гаплар ҳам бор. Шундан кейин у киши 3 гектар ерни мевазор боққа айлантди. Бу йил улар айни ҳосил бера бошлайди. Меваларнинг бир қисмини болалар боғчалари, мактабларга ажратиб ниятидалар. Янги йилда эса боғча ва мактаб болалари учун қўй ажратдилар, совға-саломлар улашдилар.

— Ҳўжалигингиз қарамоғида нечта мактаб бор?

— Тўртта билим даргоҳи бўлиб, дарслар иккитасида ўзбек тилида, биттасида қозоқ ва биттасида рус тилларида олиб борилади. Ўзбек тилида дарслар ўтиладиган мактабларда 1500 нафар бола таълим-тарбия олса, қолган мактабларда озроқ...

— Шу кунларда иқтидорли болалар учун барча қулайликларга эга бўлган янги мактаб қураётган экансизлар. Яқин орада ишга тушиб қолса керак-а?

— Устани ёпиш ва жиҳозлаш ишлари қолган. Кузгача ишга тушириш ниятидамиз.

— Келажак болаларини қандай кўришни истайсиз?

— Ҳўжалигимиз орттирган даромаддан ҳар йили мактабларга, ўқитувчиларга ажратиш ва мактаб, ўқиш маданиятини кўтариш умидидаман. Мактабга, ўқитувчиларга қайғурмоқ ўз фарзандларимга қайғурмоқ бўлишини яхши англайман. Ҳозир мактабларда сабоқ олаётган болалар эрта ёшдан иккинчи ўқиб келиб шу ҳўжалиқда меҳнат қиладилар. Демак, уларга қанча меҳнат сарфласак ҳам бекор кетмайди. Бунинг заминида эса Ватанга, халққа қайғуриш ётади. Утган йили Исроилда бўлиб қайтдим. У ерда бўлганимда болалар ҳаёти ҳам мени бефарқ қолдирмади. Ўқиш ва тарбияга жиддий эътибор берилар экан. Ёш болалар оталари ёнида катталардай меҳнат қилишади. Машина, тракторларни бошқарадилар, катта ҳўжаликнинг ҳисоб-китобларини олиб боришда иштирок этадилар. Оталари каби пул ҳам топадилар. Насиб эса бизнинг болалар ҳам шу даражага кўтарилади.

— Икки оғиз ўз ҳақингизда?

— 1992 йилда сув ҳўжалиги олийгоҳини битирдим. Узоқ вақт бригадирлик, мироблик қилдим. Бош мироб ҳам бўлдим. Бу йил 2200 гектар ерга бугдой эдик, 40 центнердан ҳосил кўтариш ниятидамиз. 2805 гектарга ерга чигит экиб, ҳар гектардан 27 центнердан ҳосил оламиз, 305 гектар бедазоримиз, 16 гектар боғимиз, 10 гектар сабзавот экинларига ажратилган майдонимиз бор.

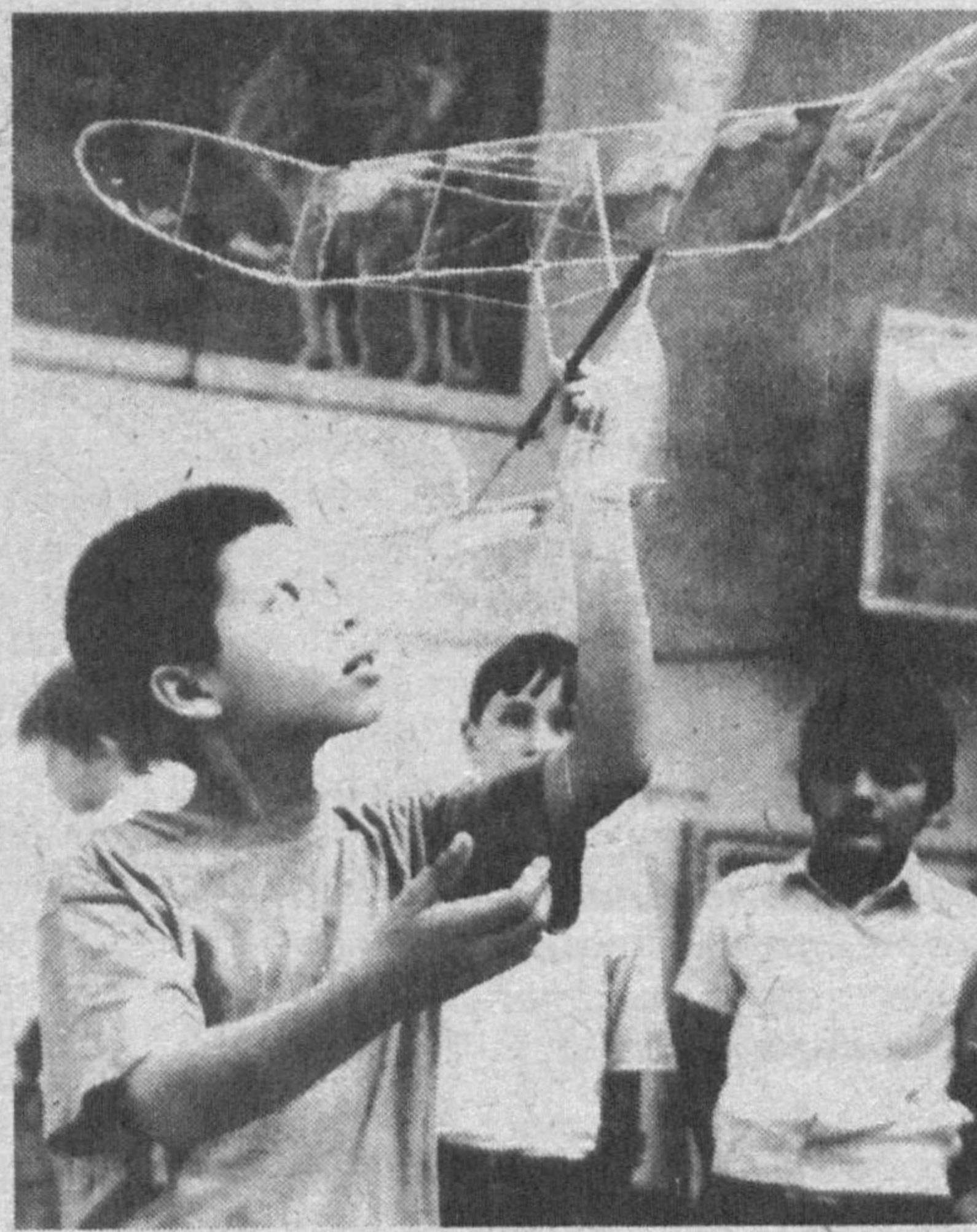
Тўрт нафар фарзандимнинг ҳаммаси мактабда яхши ўқишади.

— Рўзнома, ойнамаларга муносабатингиз?

— Айниқса болаларга бағишланганларини бирор сонини ҳам қолдирмай ўқиб бораман. «Тонг юлдузи»нинг кейинги сонларини жиддий кузатайман. Ўқимишли бўлиб бормоқда. Айниқса тарихимизга, улуг алломаларимизга бағишланган мақолалар мени ҳаяжонлантираятти.

— Қизиқарли сухбатингиз учун ташаккур.

Сухбатдош: Тўхта ҲАКИМОВА.

НАФИСКАНОТ МОДЕЛЛАР

Жасурбек ўзи ясаб тугаллаган авиамоделга узоқ термулди. Унинг ниҳоятда нафис қоғоздан ишланган қанотлари, резина моторни қайта-қайта кўздан кечирди. Қанотларини чекка нуқтасигача бўлган масофани яна бир бор ўлчади. Дуруст, беллашув шартларига тўғри келади...

— Навбат Жасурбек Шариповга!

Жасурбек бу овоздан бир оз ҳаяжонланса-да, вазминлик билан ўз моделини учуришга шайлади. Унинг «самолёт»и хона бўйлаб парвоз қила бошлади. Ҳақамнинг секундомери эса чиқиллашда давом этарди.

Ниҳоят галаба. Беллашувнинг энг ёш қатнашчиларидан бири, Шаҳрисабз шаҳридаги 11-мактабнинг 2-синф ўқувчиси Ж. Шарипов ясаган авиамодел биринчи ҳаракатдаёқ тўрт минутдан ортиқ натижа курсатиб, голиблар қаторидан урин олди.

Биз юқорида тилга олган мусобақа яқинда Республика техник ижодиёт маркази биносида бўлиб ўтди.

— Мусобақа утказилишидан мақсад авиамодел спортини тарғиб қилиш, ўқувчилар ўртасида техника спорти тўғрисида тушунтириш ишлари олиб бориш, спорт маҳоратини ошириш, болаларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, — дейди бош ҳақам Д. И. Зимкин. — Бироқ беллашувга фақатгина Қашқадарё, Хоразм, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятидан вакиллар қатнашди, холос.

Шуниси қувончлики, мусобақага қатнашган, барча иқтидорли, ижодкор болалар энг яхши натижаларни кўрсатишди.

Шаҳрисабз шаҳар ёш техниклар маркази авиамодел ва ракетамоделчилари тўғараги раҳбари Абдулла Каримов иқтидорли болалар етишиб келаятгани ҳамда тўғаракни ўз ҳомийлигига олган кишилардан миннатдор эканлигини изҳор этди:

— Тўғаракимиз қатнашчилари, — деди у. — Уч йилдан бери Қашқадарё вилоятида ўтказилаётган мусобақаларда биринчи ўринни эгаллаб келишмоқда. Бунинг учун бизга оталиқ ёрдами кўрсатаётган Шаҳрисабз консерва заводи директори Эштўхтаровга, шаҳар халқ таълими бўлими раҳбарларига тўғаракимизнинг 60 нафар аъзоси номидан миннатдорчилик билдираман. Биз иш олиб бораётган лаборатория А. Жомий номидаги 11-мактабда очилган.

Иштирокчиларининг сони чекланмаган беллашувларда Хоразм вилоятидан 2 нафар, Қашқадарё вилоятдан 2 нафар, Тошкент шаҳридан 10 нафар, Тошкент вилоятдан 3 нафар ўқувчи иштирок этди.

Биринчи ўрин Ҳамза тумани ёш техниклар маркази, иккинчи ўрин Тошкент шаҳри ёш техниклар маркази қатнашчиларига, учинчи ўрин эса қашқадарёлик ёш техника ихлосмандларига берилди.

Гўзал АСИМОВА

Суратларда: қашқадарёлик иқтидорли болалар (чапдан) Алишер Убайдуллаев, Жасурбек Шарипов мусобақа олдидан.

Сураткаш: Р. АЛЬБЕКОВ.

Шовқини теварак-атрофни ларзага солиб «Андижон — Тошкент» поезди олиб борарди. Тусатдан отилган тош поезд ойналаридан бирини чилчил қилди. Ойна синиқларидан бири вагон ичидаги ёшгина йигитнинг пешонасини кесиб кетган эди. Қий-чув кутарилди. Кимдир пешонаси қонаган йигитга ёрдамга шошилди, кимдир қарганди.

— Илоё кун кўрмагур, қайси бетовфиқнинг тарбиясиз фарзанди экан, — дея бир момо набирасини қучоқлади.

Тошотарлар эса қуллари чўнтакда хотиржам кета бошладилар.

— Ана, айтдимку, Ринат, елдек учиб бораётган кун вагонли эшелонни ким ҳам тухтарди, мабодо тухтайман деса ҳам тусатдан тухтолмайди, инерция билан узоққа кетади. Агар таққа тухтатаман деса, вагонлар издан чиқиб кетади...

«Болақай»ларнинг «ширин» сухбатлари узоққа чўзилмади.

Кимдир билакларидан қаттиқ қисди...

... Милициянинг вояга етмаган ёшлар билан ишлаш хонасида икки бола бошини эгиб ўтирарди.

— Исми, шарифингиз, тугилган йилингиз, қаерда ўқийсиз, айтинглар, — ле-ди навбатчи милиционер ковоқларини уйганча.

— Умарбек Ҳакимов, Ринат Ҳусайнов, 1982 йилда тугилганмиз. Марғилолдаги 25-мактабда ўқиймиз.

Навбатчи милиционер болалар айтган гапларни маҳсус дафтарга энди ёза бошлаган ҳам эдики, болалардан бири урнидан сакраб туриб, унинг қулларига ёпишди.

— Езманг, жон амаки, қора

харфлар билан ёзманг, энди сира бундай номаъқул ишни қилмаймиз, жон амакижон, бир сафар кечиринг. Энди қулимизга тош олгандан кура уни тошга

БОЛАЖОНЛАР, ДИҚҚАТ ҚИЛИНГ ВА ЁДДА ТУТИНГ

уриб синдираимиз, ёзманг!

Милиционер хангу манг бўлиб қолди. Қулидаги ручкага, кейин ёзувга қаради. Дарҳақиқат дафтарга тушаётган ҳар бир харф қоп-қора эди. Ажабо, боя-

гина шу ручкада ёзувди, сиёҳнинг эди чоғи.

Милиционер сунгги пушаймон азобини тортаётган бу болаларга ачинишни ҳам, га-забланишни ҳам билмасди. «Ахир шунчалик пушаймонни, уятни билар экансанлар, нега аввалроқ уйламадинглар, энди кеч-ку!» уйларди у ҳам афеус билан.

Милиция ходимларининг жуда кўп оғохлан-тиришларига, ўқув даргоҳларида сухбатлар утказишларига қарамай ҳаракатдаги поездларга тош отиш ҳоллари баъзан булсада, давом этмоқда. Ахир уна тош ҳамюртларимиздан бирортасини жароҳатлаши еки бир умрга мажруҳ қилиб қуйиши мумкин-ку. Ёш гудак, буви еки бува булса-чи? Уйла-ган одам вужудини даҳшат қоп-лайди.

Юқоридаги икки бола «Қул-

га тушмасам булди» деган фикрдан бошқа нарсани уйламай бу ишга қул урган. Авваллари жазосиз қолишган булса керак-да. Қулга тушгач эса қилмишлари даҳшатини тушундилар. Ҳатто сиёҳнинг ранги ҳам уларни ваҳимага сола бошлади. Аммо энди кеч эди.

Дадажон АБДУРАҲМОНОВ, Фарғона вилоят прокуратурасининг матбуот маркази ходими.

Тахририятдан: Қадри болалар! Поездга тош отувчи, кўча-кўйда сандироқлаб бекор юрган, ҳеч кимга фойдаси тегмайдиган тенгдошларингизга қандай насиҳат, ўғитларингиз бор, юқоридаги воқеага муносабатингиз қандай? Сизнинг туман, маҳалла, кўчангизда ибрат олса арзийдиган, яхши хулқли болалар борми? Бор бўлса, шулар ҳақида бизга ёзиб юборинг.

ЁНФОҚНИНГ БАҲОСИ

Расулulloх болаларга жуда меҳрибон эдилар ва улар билан ҳамма вақт ширин суҳбат қурадилар. Набиралари булмиш Ҳасан ва Ҳусайнни жуда яхши қурадилар, уларни елкаларига утқазиб, от булиб уйнардилар.

Бир куни намоз вақти яқинлашганда масжидга бориш учун уларидан чиқдилар. Бу пайтда болалар кучада уйнаб юришарди. Улар пайгамбаримизни ураб олишди ва:

— Ҳасан-Ҳусайнни яхши кўрасиз, улар билан уйнайсиз. Биз билан уйнашни хоҳла-майсизми? Биз сиз учун азиз эмасмизми? — дейишди.

— Сизлар ҳам азизсиз, лекин ҳозир масжидга кетаяпман. Бошқа сафар уйнаймиз, — дедилар у киши.

Болалар «биз ҳозир уйнашни истаймиз», деб туриб олишди.

Масжидга ҳамма йиғилган эди. Билол эса пайгамбаримизни қидириб келиб, болалар орасидан топди. Билол уларни ҳайдамоқчи булди. Лекин Расулulloх Билолга танбех бердилар ва уни уйга жунатиб, болаларга ёнғоқ келтиришни буюрдилар. Билол келгач, Расулulloх болаларга қараб дедилар:

— Келинлар, маслаҳатлашиб олайлик. Фараз қилинг, мен туяман. Сизлар туяни сотиб юбормоқчисиз. Мен эса узимни сизлардан сотиб оламан, эвазига ёнғоқ бераман ва йул-имда кетавераман.

Болалар рози булишди. Расулulloх Билол келтирган саккизта ёнғоқни болаларга ула-шиб, йулларида давом этдилар.

Болалар ёнғоқни қуриб, жуда хурсанд бу-лишди. Расулulloх масжидга келиб саҳоба-ларга табассум билан дедилар:

— Биродарим Ҳазрат Юсуфни акалари бир неча дирҳамга сотишган эди. Мени эса мади-

Халқимизнинг до-нишманд фарзанди Доно бобомиз ўз ном-лари билан — кўпни кўрган, катта-кичик воқеа-ҳодисаларни бошидан кечирган, чуқур билимларни эгаллаган, болалар-нинг меҳрибон масла-ҳатгўйи бўлганлар. Бугундан бошлаб До-но бобомиз «Тонг юл-дузи»нинг азиз меҳ-мони бўлиб туради-лар. Пурҳикмат ота-хоннинг турфа ҳикоя-ларидаги донолик гав-ҳарларини териб олиш, Сиз, азизлар-га ҳавола.

налик болалар бир нечта ёнғоққа сотиб юборишди.

ТЎҒРИ ЖАВОБ

Араб суҳондонлари Имом Ҳасаннинг меҳ-мони булдилар. Улардан бири таом еб бу-лишгач деди:

— Менга ичимлик келтиринг!

Имом сурдилар:

— Қандай ичимлик истайсиз?

— У шундай ичимлик булсинки, ҳамма нарсадан бебаҳо булсин. Агар қулга куйсан-гиз, арзимас булсин.

Имом Ҳасан ходимларига буюрдилар:

— Унга сув келтиринг.

КИМ ДОНО?

Имом Содиқ алайҳиссаломнинг дусти-лари унинг уйида суҳбатлашиб утирдилар. Шунда улардан бири имом Содиққа юзла-ниб деди:

— Эй улуг инсон! Биз отанг даврида қийин масалаларнинг ва илмларнинг жа-вобини ундан сурардик. Ҳамма вақт комил жавоб эшитардик. Ҳозир эса худди шундай жавобларни сендан эшитмоқдамиз. Айт-ингчи, отанг донороқми ёки сенми?

Шунда Ҳазрат дедилар:

— Отам донороқдир, ҳозир у кишининг илмлари менга хизмат қилмоқда.

ГАВҲАРТОШ

Имом Содиқнинг дустиларидан бири уни-нг ҳикоятларини эшитиб: «Эй улуг инсон! Сузларинг бебаҳоликда гавҳарга тенгдир», деди.

Имом Содиқ Ҳазратлари: «Суз гавҳардан яхшироқдир. Зеро, гавҳар тошдан узга нар-са эмас, ибратли ҳикматларнинг эса фойда-си кўпроқдир».

Байт:

Саҳрода қолганда гавҳар ҳам хордир,
Ибратли сузларнинг фойдаси бордир.

ҚАНОАТ

Ҳазрат Имом Жавод шундай ривоят қи-лади:

«Бир куни Абу Зарр Гаффорий Салмон Форсийнинг меҳмони булди, дастурхон ёзил-ди. Салмон Форсий дастурхонга бир кузада сув ва бир булак қотган нон келтирди. Абу Зарр сувдан ичди ва тузсиз қотган нондан тотиниб деди:

— Қандай яхши нон, жуда мазали экан, фақат озгина туз қушиш керак.

— Рост айтасан, — деди мезбон ва урни-дан туриб, кузани бозорга олиб чиқди, эвазига туз харид қилди. Нонга туз сепиб ейишди. Нонушта қилинган, Абу Зарр Гаф-форий:

— Бизга қаноат ато қилган худога шукр-лар булсин, — деди.

— Албатта Аллоҳга шукрлар айта-миз. Лекин қаноатимиз кўпроқ булганида эди, кузани тузга алмаштираман булардик! — деб жавоб қилди Салмон Форсий.

ЯХШИ АҲЛОҚ

Кунлардан бир куни шомлик бир киши Мадинага кетаётган эди. Йулда имом Ҳасан-ни куриб таниб қолди. У киши имом Ҳасан-га салом бериш у ёқда турсин, ҳатто ҳақо-ратли сузлар билан дашном берди. Имом Ҳасан индамади, унинг сузларини охирига-ча тинглаб сабр қилди. Кейин у кишига салом бериб, хушвақтлик ва меҳрибонлик билан ҳол-аҳвол суради ва деди:

— Агар либосингиз булмаса, либос бе-рай. Муҳтож булсангиз, совғалар ҳал-я қи-лай. Йулоччи булсангиз, сизни уз паноҳим-га олай. Бир неча кун уйимда меҳмоним булинг.

У киши имом Ҳасаннинг гузал аҳлоқини куриб, узининг ҳақоратли сузларидан минг пушаймон булиб деди:

— «Эй, азиз инсон, худо олдида қасам ичиб айтаманки, шу вақтга қадар сени ва отангни ёмон инсонлар деб билар эдим. Энди эса уз кузларим билан куриб туриб-манки, сизлар дунёнинг энг пок одамлари экансизлар.

Сунгра у киши имом Ҳасаннинг уйига борди ва Ҳазратнинг севимли меҳмони бул-ди.

ҲАЁТ ҚУВОНЧИ

Абу Умар шундай ривоят қилади: Бир куни Ҳазрат имом Содиқни оқ яқтакда, қуллаарида белкурак билан уз боғларида иш-лаётганларини куриб қолдим. Яқтаклари жиққа хул, юзларидан маржон-маржон тер оқарди. Ёнларига бориб, «белкуракни мен-га беринг, кумақлашай» дедим. Ҳазрат «Ҳо-жати йўқ, мен офтобда терга боғиб меҳнат қилсам, ҳаётимдан хузурланаман», деди-лар.

Форс тилидан Бахриддин ТУРҒУНОВ таржимаси. («Жавонон» ойнамасидан олинди).

ҚОЗИЛАР ҲАЁТИДА

Бир куни Суқрот ҳақим бир катта бой ҳамроҳлигида сафарга чиқибди. Йулда қароқчиларга учраб қолибди. Шунда бой ваҳимага тушиб дебди:

— Вой-дод, улар мени таниб қо-лишса, аҳволим нима булади!

Суқрот ҳақим хотиржамлик билан жавоб қилибди:

— Эй, худо, қароқчилар мени та-нишмаса, ҳолим не кечади, узинг ас-ра, илойим!

***

Арастудан шундай деб сурашибди: — Сиз билан бошқа одамлар ораси-да қандай фарқ бор?

Арасту жавоб берибди:

— Одамлар емак-ичмак учун яшайдилар, мен эса яшаш учун еб-ичаман.

***

Донишманддан сурадилар: — Отинг ёмон булса, қандай қути-ласан?

— Сотиб қутулсан, — деб жавоб қилди у.

— Дустинг ёмон булса-чи?

— Қочиб қутилсан.

— Қушнинг ёмон булса, нима қи-ласан?

— Уйингни сотиб қутилсан.

Тўпловчи: Абдуфаттоҳ ҳожи НАБИХЎЖА ўғли.

ТОЙЧОҚ

Кичкина эдим у вақтлар ҳали,

Тоғда яшардик куриб оқ ўтов.

Отам бир куни пешин маҳали,

Бир той етаклаб келдилар, асов!

Тикка сакраб отиларди той,

Қочмоқчи бўлиб, пишқириб, кишнаб.

Яқин йўлатмай отамни, ҳатто,

Тепарди, гоҳ оларди тишлаб.

Бироқ отам ҳам ҳайқмай тагин

Яқин борардилар тойчоққа томон.

Туёқларидан чиқариб қақин,

Той йўлатмасди ёнига ҳамон!

Тойчоқ ниҳоят икки овгин

Жуфтлаб ташланди кейинги марта.

Ва туёғи-ла отам бармогин

Шамширдай кесиб ташлади шарта!

«Ҳмм», дедилар отам, қиларкан алам,

Барибир юввош тортасан жонвор!

Шундай деб боғлаб қўйдилар маҳкам,

Пичан ва сувга уни этиб зор.

Тойчоқ қийналди оч қолиб, сувсаб.

Қулда боқдилар сунг отам уни.

Ем ейишни у турганда қумсаб,

Ем берардилар унга ҳар куни.

Той юввош тортди хойнаҳой, мени —

Тойчоққа миндириб дедилар отам:

«Сен ҳам асовсан, лекин бир куни

Шу каби юввош тортасан, бутам».

Холикназар

ХОЛНИЁЗОВ,

Сурхондарё вилояти,

Бойсун тумани.

ТОНГ ЮЛДУЗИ
Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Бош муҳаррир
Умида АБДУАЗИМОВА

Таҳрир хайъати:
Наримон ОРИФЖОНОВ,
Феруза ЖАЛИЛОВА,
Раҳима ШОМАНСУРОВА,
Марат ШАФИЕВ,
Сайриддин ХОЛОВ
(масъул котиб)

IBM компьютерида теришди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Ҳажми 1 босма табоқ Буюртма — Г 0253. 11.000 нусхада босилди. Қоғоз бичими — А-3. Босишга топшириш вақти 19.00. Топширилди — 18.30

• Руйхатдан утиш тартиби № 000137
• Манзилимиз: 700083,
• Тошкент шаҳри,
• Матбуотчилар кучаси,
• 32-уй.
• **Телефон:**
• **33-44-25**

